

СТАНОВИЩЕ

от проф. д-р Юлиан Куюмджиев,

АМГИИ „Проф. Асен Диамандиев“ – Пловдив,

за дисертационния труд на **Надежда Красимилова Деведжиева**

на тема **„Жанрът на монооперата през 20-и и 21-ви век –**

вокално-художествена интерпретация“

за присъждане на образователната и научна степен „Доктор“

по научна специалност „Музикознание и музикално изкуство“,

професионално направление 8.3. „Музикално и танцово изкуство“

Надежда Деведжиева е завършила НМА "Проф. Панчо Владигеров" през 2011 г. със специалност класическо пеене, ОКС „Магистър“, в класа на проф. Илка Попова. През 2011 г. е учила по програма „Еразъм+“ в Университета за музика и сценични изкуства във Виена при проф. Клаудия Виска. Участвала е в майсторски класове за интерпретация на френска музика през 2007 и 2015 г., както и в концерти и спектакли в Националния музикален театър „Стефан Македонски“, Държавна опера – Бургас, *Citi Mark Art Център* в София, в Осмия международен фестивал на младите в изкуството “Виа Понтика” в Балчик, в българските културни центрове в Будапеща, Братислава, Виена и Прага. Носител е на награди от конкурси в София, Шумен и Враца. От 2015 до 2018 г. е редовен докторант в катедра „Класическо пеене“ на Вокалния факултет на НМА „Проф. Панчо Владигеров“ с научен ръководител проф. Боянка Арнаудова.

Дисертационният труд на Надежда Деведжиева се състои от увод, две глави, заключение, четири приложения и библиография, която включва 43 заглавия – 18 на кирилица и 25 на латиница, с общ обем 168 страници.

Както подчертава в увода авторката, дисертацията представлява опит за представяне на богатите художествени възможности на монооперата (с. 5), а целта ѝ е „да се подпомогне популяризирането на жанра“ (с. 5). Съобразно с това в увода са формулирани и задачите на изследването, основните от които са да се изведе цялостна представа за монооперата, да се очертае зараждането и развитието на този жанр и да се направи музикално-драматургически анализ на монооперата „Сънищата на Медея“ от Румяна Мартон. В труда си Надежда Деведжиева поставя важни въпроси, свързани със спецификата на монооперата – например дали тя трябва се схваща като разновидност на камерната опера или като съвременен наследник на мелодрамата и монодрамата, дали мелодрамата трябва да се разглежда като самостоятелен музикален жанр, като театрална постановка с или без музикален съпровод или като разновидност на оперния жанр, доколко монодрамата може да се приеме като свързващо звено между мелодрамата и монооперата, кои са водещите характеристики на произведенията от жанра моноопера и може ли дадено произведение да се определя като моноопера по формални белези като например един вокален изпълнител на сцената. Според Надежда Деведжиева мелодрамата се утвърждава като жанр чрез музикалните монодрами, тя отстоява тезата, че монооперата принадлежи към традицията на музикалната монодрама.

В първата глава докторантката изяснява характерните особености на монооперата, чиито източници извежда от традицията на мелодрамата от края на 18. век; поставя въпроса за съотношението между моноопера и камерна опера, като подчертава, че според нея не може монооперата да се

приеме като разновидност на камерната опера; проследява развитието на монооперата чрез образци, очертаващи различни нейни модели от 18 век („Пигмалион“ от Жан-Жак Русо и Орас Коане и „Медея“ на Иржи Бенда) през 19 (например „Гретхен“ от Вагнер) и 20 век („Очакване“ от Шьонберг) до началото на нашето столетие (например „Емили“, 2008, от финландския композитор Кайа Саариао).

Втората глава поставя акцента върху български образец в жанра – монооперата „Сънищата на Медея“ (2008) на Румяна Мартон по либрето на Андроника Мартонова (текстът на либретото е част от приложенията в труда). Както споделя докторантката, съвместната ѝ работа с Румяна Мартон „при подготовката и сценичните реализации“ на нейната моноопера (с. 9) е причина за избора на темата и за интереса ѝ към монооперата. След представяне на творческата биография на Мартон, докторантката се спира на стиловите особености на нейното творчество, подчертавайки използването на нестандартни съчетания на музикални и драматични техники, на различни стилове и жанрове, които намират място в трите моноопери на Мартон – „Илиада“, „Мини рок опера“ и „Сънищата на Медея“. В центъра на втората глава, а и на целия дисертационен труд, е анализът на стиловите и вокално-драматургичните особености на „Сънищата на Медея“, подкрепен с множество музикални примери. Анализът и в теоретичен, и в изпълнителски план очертава специфичен подход на Румяна Мартон към жанра моноопера, основан до голяма степен на традицията, и дава основание на Надежда Деведжиева да определи тази моноопера като един от „най-представителните образци в жанра“ (с. 137).

Авторефератът в обем 26 страници точно отразява съдържанието на труда. Докторантката има три публикации по темата на дисертационния

труд в сборниците „Докторантски четения“ на НМА „Проф. Панчо Владигеров“ (третата е под печат).

Оценявам положително стремежа на докторантката да очертае възникването, развитието, спецификата и характеристиките на монооперата и на този фон да анализира български принос в тази традиция, като съчетае теоретични познания с изпълнителския си опит като интерпретаторка на вокалната партия в „Сънищата на Медея“. Насочването ѝ към неособено познато българско произведение и аналитичния му прочит допринасят за обогатяването на познанието за българското музикално-сценично творчество през последните години.

Въз основа на личния принос на докторантката предлагам на Надежда Деведжиева да бъде присъдена образователната и научна степен „Доктор“ по научна специалност „Музикознание и музикално изкуство“, професионално направление 8.3. „Музикално и танцово изкуство“

31.08.2021 г.

Проф. д-р Юлиан Куюмджиев